

(10)

Χρόνος 3ος - Οκτώβριος 2005

www.stachtes.com

(Οι ιστοσελίδες μας αποδίδουν σωστά σε οθόνη με 1024 X 768 pixels)

α γ ρ ι μ ο λ ό γ ο ς... (ο) __ Κριτική Βιβλίου: [Μαρία Πετρίση: Αλέξανδρος Αδαμόπουλος «Ψέμματα πάλι»](#) [Ιάκωβος Καμπανέλλης](#) [Νικηφόρος Βρεττάκος](#) [Ελληνομνήμων:](#) [Κορυδαλεύς Θεόφιλος](#) [Στρατής Τσίρκας](#) [Ελύτης \[Αλεπουδέλης\]](#) [Οδυσσέας](#) [Ανδρέας Κάλβος](#) [Rafael Sanchez Ferlosio](#) [Elena Ferante](#) - [Ανακοινώσεις που λάβαμε \(μέχρι 26/11/2005\)](#)

ΣΤΕΙΛΑΤΕ ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΙΣ "ΣΤΑΧΤΕΣ"

α γ ρ ι μ ο λ ό γ ο ς... (ο) - Σκουπίδια!

Σωροί σκουπιδιών κατά μήκος του δρόμου. Σκουπίδια, που συσσωρεύονται, βόθροι που μέσω του δικτύου ομβρίων καταλήγουν στις ακτές. Άνθρωποι και σκουπίδια. Μάνα των 10 παιδιών, έφυγε πρόσφατα από φυματίωση και μηνιγγίτιδα. Μέσα στα σκουπίδια και χωρίς νερό δεν έχουν ζωή», προσθέτει ο εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Ελλήνων Τσιγγάνων. Ταυτόχρονα ακούει: «Ο τουρισμός είναι η βαρεία βιομηχανία του τόπου μας». Φράσεις στερεότυπες από μια κυρίαρχη εδώ και δεκαετίες ρητορεία. Ο Τόπος μας και ο τραυματισμός του περιβάλλοντος τιμωρούνται. Τα SOS έρχονται από παντού, από τον αέρα, τη θάλασσα, τα ποτάμια. Καταστρέφουμε με μανία. Ομοεθνείς μας αναχωρούν με πολυτελή αυτοκίνητα, αφήνουν πίσω τους κάθε είδους σκουπίδια. χτίζουν για να ξεχωρίσουν μεγαθήρια τσιμέντου... τι να πρωτοθαυμάσεις. «Ολυμπιακοί θησαυροί στα σκουπίδια» λέει ο τίτλος κάποιας εφημερίδας. Οι θεματοφύλακες έγιναν καταστροφείς. Κατατρώγουν τα δάση με εμπρησμούς και καταπατήσεις, ανεγείρουν

αυθαίρετα κτίσματα που τραυματίζουν τα τοπία. Τα κοινόχρηστα πλακόστρωτα φαγώθηκαν σιγά σιγά από παρόδιους ιδιοκτήτες, η βρύση στέρεψε, το δέντρο κόπηκε. Η στυγνή εκμετάλλευση της φυσικής κληρονομιάς... Τα «μπάνια του λαού». Η άμμος μοιάζει με λάσπη. Νάιλον, χαρτάκια, ξυλάκια από παγωτά πάνες κάθε είδους από «στοργικές μαμάδες». Πάνω απ' όλα αποτίγαρα. Χιλιάδες αποτίγαρα σαν ένα στρώμα πάνω στην άμμο. Εκεί που κάποτε έγραφε ο ποιητής (κάπου θα το διάβασα αυτό).

Μαρίνες. Πολυτελή γιοτ και ιστιοφόρα ελλιμενίζονται δίπλα από σκουπίδια, εγκαταλειμμένα εργοτάξια, μπάζα, παρατημένα κοντέινερ και ντάνες από παλιοσίδερα, εκεί επίσης δίπλα δίπλα, με μικρές αυτοσχέδιες χωματερές. Καρνάγια τριτοκοσμικής αισθητικής. Διαλυμένες πρίζες που χρησιμεύουν για να εξυπηρετηθούν τα σκάφη αναψυχής, σκουπίδια και βαρέλια, ορισμένα γεμάτα με καύσιμα, παρατημένα. Δίπλα σκουριασμένα σίδερα, κομμένοι κάβοι και γενικά σαβούρα της μαρίνας... Οι τίτλοι όπως «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.», «Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης» - μοιάζουν με φάρσα. Την εικόνα εγκατάλειψης διαπίστωσε και ο υπουργός Τουριστικής Ανάπτυξης (μπα, τι μας λέτε). Η εικόνα μιας εγκαταλειμμένης χώρας είναι σήμερα διάχυτη. Όπου υπάρχει ελεύθερος χώρος ο καθένας πετάει, ανενόχλητος, ότι περισσεύει: σκουριασμένα βαρέλια, μπάζα, παλιοσίδερα, χαρτόκουτα. Οι κάδοι απορριμμάτων τγκαρισμένοι στα σκουπίδια. Ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις ξεχαρβαλωμένες. Καλώδια κυλούνται μέσα σε νερά.

Κενοί κοινόχρηστοι χώροι καλυμμένη από τραπεζοκαθίσματα σε πυκνές διατάξεις αποκλείουν την πρόσβαση σε πεζοδρόμια ή σε στοές περιπατητών. Σκυλιά αδέσποτα, πρόβατα που βόσκουν ανάμεσα στα σκουπίδια κυκλοφορούν ελεύθερα στα Λιόσια, έδρα πέρυσι της ελληνορωμαϊκής πάλης. Στα Λιόσια επίσης βλέπεις κόσμο να μένει σε κοντέινερ, μες στη βρώμα, με τα σκυλιά και τα γουρούνια τους να ξεδιψούν σε ποτάμια λάσπης. Το κωπηλατοδρόμιο θεωρείται εθνικό πάρκο και μετατράπηκε σε λίγους μήνες σ' ένα γιγαντιαίο και βρόμικο βάλτο. Εικόνες πλήρους ξεπεσμού. Σε λίγο θα έχουμε άλλη μία πόλη «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης»... Τα ανύπαρκτα ρείθρα των δρόμων σε όλες σχεδόν τις πόλεις. Η ανάγκη πολιτισμού και παιδείας είναι διάχυτη. Είμαστε ίσως ο μοναδικός λαός της Ευρώπης που γεμίζει με σκουπίδια τους δρόμους. Γονείς πετάνε τσιγάρα, χαρτιά, τσίγλες και αποφάγια μπροστά στα παιδιά τους. Μετά, όλοι μαζί κλαίνε και οδύρονται όταν βουλώνουν τα φρεάτια και πνίγονται οι δρόμοι και οι γειτονιές.

Στο εθνικό οδικό δίκτυο για να επισκεφτείς τις Μυκήνες, το Ναύπλιο, την Επίδαυρο και τις Μυκήνες, τα Μετέωρα. Από Κόρινθο μέσω εθνικής για Τρίπολη δεν μπορείς πλέον να δεις τίποτε άλλο από πλαστικά μπουκάλια, σακούλες κλπ. Τα περισσότερα νησιά μας δεν πάνε πίσω και αυτά, ακόμη και η πολυδιαφημισμένη Μύκονος (έχω φωτογραφίες-ντοκουμέντα). Στις πόλεις και την ύπαιθρο ο ξένος τουρίστας σε κάθε του βήμα συναντάει σκουπίδια. Δήμαρχοι και κυβερνήσεις έρχονται και παρέρχονται, αλλά το πρόβλημα όχι απλώς παραμένει, αλλά διογκώνεται συνεχώς. Το «μπαλάκι» πάει από τον Άννα στον Καϊάφα. Όλοι ποιούν την νήσσαν και η χώρα «πνίγεται» στα σκουπίδια και στην αδιαφορία ανευθυνούπεύθυνων, αλλά και του Λαού.

Διασχίζω οδηγώντας τον θεσσαλικό κάμπο, δίπλα κάθετη η γυναίκα μου και πίσω τα 2 μου παιδιά που, κάτι με ρώτησαν. Τους απάντησα φοβούμενος μήπως και δουν το δάκρυ που κύλαγε στο μάγουλό μου. Θέλω ν' αγαπούν την πατρίδα.

[αρχή σελίδας](#)

Κριτική Βιβλίου Μαρία Πετρίτση: Αλέξανδρος Αδαμόπουλος «Ψέμματα πάλι» Εκδόσεις Άγρα.

Η συλλογή διηγημάτων «Ψέμματα πάλι» αποτελεί τη δεύτερη πεζογραφική εμφάνιση του Αλέξανδρου Αδαμόπουλου, μετά τα «Δώδεκα και ένα ψέμματα» που κυκλοφόρησε στις εκδόσεις Ίκαρος, το 1992, και μεταφράστηκε σε περισσότερες από τέσσερις γλώσσες. Στο ανά χείρας βιβλίο εντοπίζουμε όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία γι' άλλη μια φορά μάς αποπλίζουν με την ευθυβολία του λόγου που καθιστά ένα, φαινομενικά, απλό ανάγνωσμα μελέτη της ανθρώπινης φύσης και της προσωπικής μας σκέψης.

Το ύφος των 16 διηγημάτων μάς οδηγεί μεθοδικά σε ένα πολυσύνθετο περιβάλλον ενδοσκόπησης όπου οι μικρές λεπτομέρειες, τα αδιόρατα σχεδόν καθημερινά γεγονότα, μια δυο λέξεις, ένα βλέμμα, μια τυχαία κίνηση ή κάποιο γεγονός γίνονται φορείς σημασιών που περιμένουν απλώς ένα έναυσμα για να αποκωδικοποιηθούν.

Σε αυτό το βιβλίο ο συγγραφέας καταπιάνεται με το «επέκεινα», προσεγγίζει τον ανθρώπινο νου με μεταφυσικό τρόπο τολμώντας να σταθεί μπροστά στον εαυτό του ως κριτής και ως συνένοχος μαζί. Η προσέγγισή του είναι σε όλα τα διηγήματα φαινομενικά δειλή, ίσως και κατ'επίφαση αναποφάσιστη. Αυτός είναι ο κυνισμός και η τόλμη της τέχνης του! Η σκέψη του τρεμοπαίζει ανάμεσα στο παρόν και στο παρελθόν, στο καλό και στο κακό, στο πραγματικό και στο επινοημένο. Έτσι, ο αναγνώστης αποκτά την αίσθηση πως πέρα από κάθε διήγημα ελλοχεύει ένας χρησμός, αμφιταλαντεύεται ανάμεσα σε ενδεχόμενες ερμηνείες, αναζητά την απάντηση σε κάθε αίτιγμα γνωρίζοντας όμως πως στην πραγματικότητα η λύση έχει ήδη δοθεί, αθόρυβα και ερεθιστικά, κι αυτό που χρειάζεται είναι απλώς ένα κλειδί για να την απελευθερώσει. Αυτή η λύση βρίσκεται πάντα εκεί όπου όλοι φυλάμε τους κώδικες επικοινωνίας που χρησιμοποιούμε εκούσια μόνον όταν καλούμαστε να θέσουμε σε λειτουργία έννοιες προσωπικές και φευγαλέες μέσα στη λεπτεπίλεπτη και συγκινητική αστάθειά τους.

Μέσα στο εφιαλτικό περιβάλλον του «Week end», μια μικρή άλικη κόλαση γίνεται αγωνιώδες παιχνίδι επιβίωσης το οποίο διασκεδάζει και καταστρέφει όσους διψούν για αίμα και συγκινήσεις ανατροπής και διαφθοράς. Στο «Τουρλουτίνι» ένα μικρό συμβολικό ζώο γίνεται η αφορμή να διαπιστώσουμε πόσο φοβόμαστε την ευτυχία και πόσο διστάζουμε να της παραχωρήσουμε κάποια θέση στη ζωή μας όταν μια μέρα, ξαφνικά, μας χτυπήσει την πόρτα, προτιμώντας να την θυσιάσουμε και να συνεχίσουμε να ζούμε με την άπιαστη ιδέα της και μόνο. Στη «Μύτη» η ιδέα του πόνου ως μέσου αναγνώρισης και αποδοχής από τον κοινωνικό περίγυρο είναι μια καταγγελία του λανθασμένου τρόπου με τον οποίο επιδιώκουμε συχνά να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον, συμμαχώντας με τον εχθρό που μας πληγώνει και τον οποίο καταλήγουμε να λατρεύουμε κι -αλλίμονο- πόσο εγγυημένη είναι η επιτυχία της εν λόγω τακτικής! Οι «Άγιοι Τόποι» είναι ύπουλοι χώροι μέσα στους οποίους συχνά ανακαλύπτουμε πως είμαστε πολλά πρόσωπα μαζί, πως μπορούμε να αγαπάμε ή απλώς να επιθυμούμε περισσότερους από έναν ανθρώπους υπερβαίνοντας φύλα και φυλές, πως ο εαυτός μας δεν είναι παρά ένας προκλητικός άγνωστος του οποίου τις ενδόμυχες πτυχές συχνά αγνοούμε ή επιλέγουμε να μην τις αναγνωρίζουμε μεγαλοφώνως. Στην «Παράκληση» ο συγγραφέας καταπιάνεται με το αίσθημα της ευσέβειας και με τον τρόπο που την αντιλαμβάνεται κάθε φορά ο αναγνώστης. Την ανατρέπει, τη μεταμφιέζει, την εξυψώνει, την ερευνά! Υπερβαίνει έθιμα και θρύλους και πραγματεύεται κάτι αέρινο και μαγικό, όπως οι κοινές δοξασίες. Οι «Φυσικές ανάγκες» έρχονται σαν μια ωδή στη μοναξιά και στην ερήμωση, μια απελπισμένη κραυγή για αγάπη, μια έκκληση για τυχαίες εκδηλώσεις στοργής που οδηγούν σε μεγαλύτερα αδιέξοδα και απελπισία, καταρρακώνοντας ό, τι ευγενέστερο ενδέχεται να κρύβουμε μέσα μας ή να αναμένουμε από τους ανθρώπους. Στο διήγημα «Λίγο αλλιώς» βλέπουμε ότι αν ο άνθρωπος κατόρθωνε να εκφράσει

και να υπερβεί τη δειλία και τις προκαταλήψεις του, πολλές ήττες θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί και πολλά όνειρα θα είχαν καταφέρει να τον αγγίξουν με πιο αληθινό χάδι. Μέσα από την ιστορία «Καινούριοι Άγιοι» αντηχεί στ' αυτιά μας ο ύμνος του εκσυγχρονισμού και της γελοιοποίησης όλων όσα έπαψαν προ πολλού να έχουν σημασία κι εντούτοις επιμένουμε να τα συντηρούμε επιπόλαια κι ανήθικα στην καθημερινότητά μας, κλείνοντας τα μάτια μπροστά στην απόλυτη έλλειψη ουσίας που τα διακατέχει, μεταμφιέζοντας κυνικά τους εαυτούς μας σε αστείους τσαρλατάνους με αβέβαιο μέλλον.

Οι ήρωες του Αδαμόπουλου είναι εσωστρεφείς και τα ξεσπάσματά τους παραμένουν ιδιωτικά, μέσα από αυτά όμως κατορθώνουν να ανατρέψουν τις οικείες πρακτικές διαβίωσης και επιβίωσης. Επιδίδονται στις προσωπικές τους παρεκκλίσεις μη διστάζοντας να γελοιοποιηθούν, να υποφέρουν, να εξευτελιστούν, να χαριστούν ως λεία και να απαιτήσουν να εισπράξουν το αντίτιμο της θυσίας τους ή, σε αντίθετη περίπτωση, να το παραβλέψουν μέχρι κι αυτό και να παραδοθούν άνευ όρων σε ο,τιδήποτε συμβολίζει γι' αυτούς κάτι ξεχωριστό. Είναι οι συνεκτικοί ιστοί μιας κοινωνίας σε αποσύνθεση, μιας μεγάλης ιστορίας, της ιστορίας του ανθρώπου! Στις σελίδες αυτές τα περισσότερα πράγματα εξετάζονται από τη σκοπιά της μνήμης, έχουν το ειδικό βάρος του βιωμένου, το οποίο όμως διατηρεί τη γεύση, τη μυρωδιά, το χρώμα του. Οι ήρωες βασανίζονται - πολλές φορές δεν το ξέρουν - από την προσωπική τους ιστορία και, αντί να προσπαθούν να λησμονήσουν, έχουν όλο και περισσότερο ανάγκη να θυμούνται και να επαναλαμβάνουν. Αυτό τους καθιστά ελκυστικούς και μοιραίους, ιδεογράμματα μιας καθημερινής κοινωνίας που βρίσκει τον τρόπο να γίνεται μοναδική.

Ο συγγραφέας στέκεται με ειλικρίνεια απέναντι στους ήρωές του, δεν τους ξεγελά με μεγαλόστομες υποσχέσεις, τους αφήνει να βυθιστούν μέχρι τέλους στη στιλπνή μελαγχολία των γυάλινων στιγμών τους. Εξυμνεί τις αισθήσεις τους, τις καθιστά κινητήρια δύναμη και υλικό της προσωπικής τους ιστορίας, τις διεγείρει και τις διασπά, τις προβάλλει καυστικές και ταυτόχρονα καταδικασμένες να μη σταματήσουν ποτέ να υπάρχουν, να μην ξεκουραστούν πουθενά! Οι ιστορίες τους είναι βελούδινες, χαϊδευτικές, ύπουλα γοητευτικές, έως κι επικίνδυνες, ο δε αναγνώστης τις παρακολουθεί με γλυκό τρόπο, σαν πίσω από λευκή κουρτίνα, συμμετέχοντας στην έκπληξη όταν αποκαλύπτεται πως πίσω από το παραπέτασμα υπάρχει κι άλλο ένα τέλος, πως η ιστορία δεν τέλειωσε εδώ.

Όταν όλα δείχνουν πως πάνε να ξεθωριάσουν, μια μικρή λυτρωτική αστραπή φωτίζει άξαφνα τη νύχτα των πρωταγωνιστών, την κάνει να λάμπει περισσότερο κι από μέρα, κι αυτή η λάμψη πότε τους καίει τα μάτια και πότε τους ωθεί να διεισδύσουν ακόμα περισσότερο στο λαβύρινθο της απορίας τους, δείχνοντάς τους πως τα μονοπάτια που μπορεί να ακολουθήσει ο άνθρωπος είναι πολλά. Πού θέλουν να καταλήξουν οι ήρωες αυτών των ιστοριών; Ποιος είναι ο απώτερος σκοπός τους; Τί αναζητούν; Το περιβάλλον μέσα στο οποίο κινούνται είναι πολύχρωμο, λαίμαργο, ανατρεπτικό. Ο κυνισμός του συγγραφέα συχνά τους κάνει να φαίνονται χαμένοι, τελειωμένοι, νευρωτικοί, ανυπεράσπιστοι, κενοί! Κι όμως, στόχος τους παραμένει πάντα η αναμέτρηση με τον εαυτό τους, η εξιχνίαση των μυστικών τους, η αποδοχή των ιδιαιτεροτήτων τους, το ταξίδι προς τη γνώση και την επίγνωση, η αποκάλυψη ενός νέου προορισμού.

Η τρυφερότητα συμβαδίζει με τον πόνο και η προσήλωση σε πρόσωπα ή ιδανικά προκαλεί τραύματα, είτε τα βλέπουμε είτε όχι, είτε κερδίσουμε είτε χάσουμε. Καμιά κατάκτηση δεν χαρίζεται με ευκολία στους ήρωες αυτούς. Η μοναξιά είναι η φυσική τους κλίση. Η πολυπόθητη αγνότητά τους τους κοστίζει, τους κάνει να αγκομαχούν προκειμένου να την διατηρήσουν και να την καλλιεργήσουν. Οι ίδιοι μάλιστα αναλαμβάνουν να συντείσουν τον εαυτό τους όταν κάτι τέτοιο επιβάλλεται, χωρίς δισταγμό ή δάκρυα. Στο τέλος στέκονται ως τρίτοι απέναντι στη ζωή τους και την χαιρετίζουν μειδιώντας αινιγματικά.

Οι ήρωες του Αδαμόπουλου στιγματίζουν με το δικό τους τρόπο το πέρασμά τους από τη ζωή. Είναι άνθρωποι ευαίσθητοι, συχνά ιδανικοί γι' αυτό και απόλυτα μοναχικοί, ξεχασμένοι χαρακτήρες που κατ' επανάληψη διαπιστώνουν πως δεν ανήκουν πουθενά, ακριβώς επειδή ανήκουν κάπου «αλλού». Οι προοπτικές τους συγκεντρώνονται στα μάτια, στην αφή, στις αποφάσεις, στη μνήμη τους. Είναι μορφές αποκλειστικές, συχνά παράταιρες με τον κοινωνικό τους περίγυρο κι άλλοτε απόλυτα αρμονικές με αυτόν και, ως εκ τούτου, δέσμιές του.

Ο συγγραφέας επιδίδεται στην περιγραφή τους με ανάλαφρο, ιδιωτικό λόγο, τους διακοσμεί και τους εξευτελίζει, τους προκαλεί να φτάσουν σε κάποια έκρηξη, τους αιφνιδιάζει με καλλιτεχνικό και καυστικό τρόπο. Τους προειδοποιεί για τα περαιτέρω χαμογελώντας τους συνωμοτικά. Τους αφήνει να πονέσουν, τους προτρέπει να χαρούν, ακούει τις φωνές τους μέσα από παράσιτα αναστεναγμών και βουβής διαμαρτυρίας κι αφουγκράζεται τον παλμό τους κοιτάζοντάς τους σαν παιδιά που παίζουν μέσα σε μισοφώτιστες αυλές προσπαθώντας να ορίσουν τους κανόνες ενός φανταστικού παιχνιδιού.

Το ύφος του είναι καλοδουλεμένο και συνεπές. Συχνά ο λόγος του είναι ηχητικός ενώ τα σημεία στίξης λειτουργούν με άμεσο τρόπο ως υπόκρουση σε συναισθήματα και σκέψεις, ζωγραφίζοντας ρεαλιστικά τους χαρακτήρες και δίνοντάς τους συγκεκριμένο πρόσωπο και υπόσταση φυσικής παρουσίας.

Η αυλαία του βιβλίου πέφτει με την «Άννα», το αριστουργηματικότερο έργο της συλλογής. Πρόκειται για την τολμηρή υπενθύμιση μιας πραγματικότητας οδυνηρής όσο και ιαματικής. Μας κάνει να ασφυκτιούμε αλλά και να αναπνέουμε έναν αέρα αγαλλίασης κι απελευθέρωσης, μας ανακουφίζει αλλά και μας προβληματίζει μέσα σε ένα πανδαιμόνιο συναισθημάτων και σκέψεων. Είναι τρυφερότητα και μαρτύριο, είναι επιβεβαίωση και ακύρωση, είναι η αποθεωτική ελεγεία του έρωτα στην πιο παραμυθένια αλλά και σκληρή μορφή του.

Πρόκειται για μια ιδέα ανυπέρβλητη, για τη διαπίστωση πως η επιθυμία και η ανάγκη θα ρέουν ισόβια στις φλέβες μας, αφού ο άνθρωπος είναι ελεύθερος και προδιατεθειμένος να παραδίνεται σε οποιαδήποτε πίστη, σε αμέτρητα ιδανικά. Σε αυτό το διήγημα γνωρίζουμε την Άννα που δεν περιγράφεται και ως εκ τούτου ταιριάζει σε κάθε είδους μάτια, την Άννα που πεθαίνει, που επανέρχεται με εναλλακτική παρουσία, που ποτέ δεν θα παραχωρήσει ολοκληρωτικά τη θέση της σε κάποια άλλη, ακόμα κι αν κάποια άλλη στάθηκε μοιραίο να την υποκαθιστά πάντα. Είναι η Άννα που ξαναγεννιέται με λαχτάρα στο άπειρο, που ενώνει και απαθανατίζει όσους την αγάπησαν μέσα σε μικρά φιλντισένια φιλιάρια και τρεμουλιάσματα διάφανων εναγκαλισμών.

Ενσαρκώνει τη νίκη απέναντι στην ασέλγεια του συναισθηματικού μαρασμού ο οποίος ακυρώνει πένθιμα το σώμα κάνοντάς το να μη θέλει τίποτε κι εκμηδενίζει την ψυχή στερώντας της κάθε προοπτική ανύψωσης. Εμφανίζεται ως παρουσία μαγευτική, μεθυστική, πολύφωνη και ετερόκλητη, που ποτέ δε θα γίνει θρύψαλλο μιας αρωματισμένης λύπης ή παγωμένη ανάμνηση σε φωτογραφικό άλμπουμ. Είναι η κατευναστική ανταύγεια του οράματος της απόλυτης προσήλωσης, είναι ένας άνθρωπος που καταφέρνει να ενωθεί με ό,τι δεν είναι άνθρωπος παρά Θεός, είναι η πληθωρική πρωταγωνίστρια μιας όψιμης γιορτής, που στέκεται και κοιτάζει με ακίνητη επιμονή το κοινό που την χειροκροτεί και την χρειάζεται ακόμα κι όταν εκείνη εγκαταλείψει τη σκηνή! Η Άννα είναι ένα ολοζώντανο φάντασμα, μια γυναίκα-ιδέα, που διεκδικεί πραγματική θέση στο τοπίο του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο υπήρξε. Ποτέ δεν θα γίνει στάσιμο κλάμα, κανείς δεν θα την νιώσει ως οικεία ενοχή. Θα παραμείνει για πάντα ένθεη μνήμη, ένα μετέωρο χάδι που συντηρεί την ελπίδα και μας προτρέπει να ενδώσουμε στην αφοσίωση. Ένας ολόκληρος κόσμος στα βήματά της τρέφεται από την απουσία της, χορταίνει από αυτήν.

Ο συγγραφέας, εμμέσως πλην σαφώς, μας ωθεί να αναζητήσουμε την Άννα -εκείνο το θεϊκό

χτύπο αγάπης- που όλοι έχουμε μέσα μας παροτρύνοντάς μας να διεκδικήσουμε την αιωνιότητα που μας αναλογεί κάπου «αλλού». Μας προκαλεί να κατανοήσουμε τελικά πως δεν είμαστε «ένα» αλλά κινούμαστε σε διαφορετικούς χρόνους και τοπία, πως ζούμε -εντός ή εκτός, λίγο έχει σημασία- περισσότερες από μία ζωές. Κάνει το παιχνίδι με τους παραμορφωτικούς καθρέφτες να βρίσκει στον καθένα μας μια εφαρμογή προσωπική και ρεαλιστική. Εν ολίγοις, μας προτείνει να εξοικειωθούμε με ό,τι μας τρομάζει, με ό,τι μας κάνει να ντρεπόμαστε, με ό,τι μας φαίνεται πιο εύκολο να του επιτεθούμε παρά να το αγκαλιάσουμε.

Κοιτάζοντας αυτά τα διηγήματα με αποστασιοποιημένο βλέμμα διαπιστώνουμε τελικά πως ο συγγραφέας δεν κάνει άλλο από το να μας φέρνει αντιμέτωπους με τη λυτρωτική και πολύτιμη διαφορά μας, καθώς αυτή είναι η μεγαλύτερη ομορφιά με την οποία μας προίκισε η φύση. Αν πάψουν τα όριά μας να είναι ακινητοποιημένα και στενά θα δούμε πως τίποτα σε αυτόν τον κόσμο δεν είναι μονοδιάστατο. Ούτε καν ο Θεός.

Διαβάζοντας αυτές τις σελίδες, ας σταθούμε με κριτικό βλέμμα απέναντι σε όσα περιγράφονται και σε όσα υπονοούνται. Ας ιχνηλατήσουμε τα νοήματα, τις αφετηρίες και τους προορισμούς. Ας μην αφήσουμε ποτέ τον εαυτό μας να ξεχάσει πως μια κιτρινισμένη σκιά στον τοίχο ενδέχεται ταυτόχρονα να συμβολίζει τη θέση της πιο πολύτιμης φωτογραφίας της ζωής μας, παρόλο που με γυμνό μάτι δεν βλέπουμε τώρα πια σε αυτήν παρά ένα αμείλικτο, αγαπημένο, φοβιστικό κενό...

*** Η Μαρία Πετρίτση είναι και ιδιοκτήτρια της Αίθουσας Τέχνης "Theorema" στις Βρυξέλλες.**

[αρχή σελίδας](#)

Ιάκωβος Καμπανέλλης: Το Γεγονός (περίληψη σεναρίου) από το περιοδικό η λέξη, Σεπτέμβρης 1989.

Το Γεγονός (περίληψη σεναρίου)

Ο κύριος Απόστολος Ιωάννου είναι ένας μοναχικός αξιοπρεπής άνθρωπος που πριν λίγες εβδομάδες συνταξιοδοτήθηκε. Ήταν διοικητικός υπάλληλος στον ΟΤΕ. Άγαμος, αλλά παρ' όλα αυτά με πολύ φροντισμένη εμφάνιση. Στο πρόσωπό του, το χωρίς κανένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό, αναγνωρίζεις έναν μάλλον ήρεμο και καλόκαρδο άνθρωπο. Ταυτόχρονα όμως διακρίνεις και κάποιες σκιές μελαγχολίας.

Τον συναντάμε σ' ένα καφενείο απ' αυτά που επιτρέπεται να παίζουν χαρτιά. Κάθεται δίπλα σε άλλους, ο ίδιος δεν παίζει, και παρακολουθεί το παιχνίδι τους. Ο τρόπος πα' ντως που παρακολουθεί περιορίζεται μόνο στο να βλέπει. Κατά τα άλλα δείχνει αδιάφορος, αφηρημένος, και κάποιες φορές κοιτάζει την κίνηση του δρόμου που ρέει πίσω απ' τα τζάμια του καφενείου.

Κάποιος άλλος πλησιάζει στο τραπέζι κι ο κύριος Ιωάννου, του παραχωρεί τη θέση του «μια κι ο ίδιος έχει μια δουλειά και πρέπει να φύγει».

Βγαίνει στο δρόμο, κοιτάζει με απάθεια τις βιτρίνες, στέκει σ' ένα περίπτερο και παρατηρεί τις αναρτημένες κι απ' τις τρεις όψεις εφημερίδες. Συνεχίζει το δρόμο του σε ρυθμό περιπάτου, κάτι που καθόλου δεν ταιριάζει με το ότι έφυγε απ' το καφενείο γιατί «είχε κάποια δουλειά».

Έρχεται στην πολυκατοικία που μένει. Στην είσοδο στέκει στο τραπέζι του θυρωρού, βάζει τα γυαλιά του και ελέγχει με προσοχή καμιά δεκαριά γράμματα που υπάρχουν εκεί. Δεν υπάρχει τίποτα γι' αυτόν. Πατάει το κουμπί του ασανσέρ.

Μπαίνει στο μικρό του διαμέρισμα, βγάζει το σακάκι του, ανοίγει την μπαλκονόπορτα και μαζεύει απ' έξω δυο πουκάμισα, κάποια σώβρακα και κάλτσες που ήταν απλωμένα.

Τοποθετεί τη σανίδα για σιδέρωμα, βάζει το σίδερο στην πρίζα ...αλλά δεν συνεχίζει. Φοράει πάλι το σακάκι, βγάζει το σίδερο απ' την πρίζα και φεύγει – χωρίς ν' αλλάξουν ρυθμό οι κινήσεις του.

Στην είσοδο τώρα βρίσκεται ο θυρωρός, που τον χαιρετά και του λέει: «Περίπατο, περίπατο...» Ο κύριος Ιωάννου απαντά: «Α, μπα, έχω να συζητήσω ένα σοβαρό θέμα... Με ζήτησε κανείς;...». Ο θυρωρός του λέει: «Όχι κανείς». Φεύγει.

Βαδίζει τώρα, περιπατητικά πάλι, στο πεζοδρόμιο ενός δρόμου με πολλή κίνηση από λεωφορεία, τρόλεϊ, ταξί, Ι.Χ. αυτοκίνητα κ.λ.π. Προσπερνά μια στάση λεωφορείου όπου στέκουν καμιά δεκαριά άτομα. Αφού τους προσπεράσει αρκετά βήματα, στέκει, στρέφει, πηγαίνει στη στάση και χωρίς να ενδιαφερθεί για τι γράφει η εκεί σχετική πινακίδα ή που πηγαίνει το λεωφορείο που έρχεται και σταματά, μπαίνει κι αυτός μέσα μαζί με τους άλλους.

Αποβιβάζεται στο τέρμα. Κοιτάζει ένα γύρω σκεπτόμενος προς τα που να περπατήσει. Βλέπει λίγο πιο πέρα ένα κήπο με κεντράκι και ξεκινά για εκεί. Καθ' οδόν όμως διαπιστώνει ότι το ίδιο κοντά υπάρχει ένα νεκροταφείο.

Πηγαίνει εκεί. Λιγιστός κόσμος είναι συγκεντρωμένος και περιμένει για κάποια ταφή. Μπαίνει στο κτίριο που τοποθετούν τους σωρούς. Πλησιάζει σε ένα φέρετρο, προσκυνά, κοιτάζει στοχαστικά και με συγκίνηση το νεκρό, δίνει συλλυπητήρια στους συγγενείς, λέει «Τι τρομερό, τι κρίμα, πόσο λυπάμαι».

Καθώς απομακρύνεται απ' τους συγγενείς που κλαίνε, του έρχονται και του ίδιου δάκρυα.

Έρχεται και στέκει μαζί με τους άλλους που περιμένουν έξω. Χαιρετά τους διπλανούς του, τον χαιρετούν και αυτοί.

Όταν σε λίγο σχηματιστεί η πομπή που μεταφέρει το νεκρό στην εκκλησία εντάσσεται σ' αυτήν απ' τους πρώτους.

Μπαίνει στην εκκλησία μαζί με τους άλλους, ακούει περίλυπος τη νεκρώσιμη ακολουθία και το συγκινητικό λογύδριο που εκφωνεί κάποιος φίλος του μακαρίτη. Όταν ακουστεί λίγο μετά το «δεύτε τελευταίο ασπασμόν» μετά βίας κρατάει τα δάκρυά του.

Πάει αμέσως μετά τους συγγενείς και ασπάζεται την εικόνα που είναι τοποθετημένη στο φέρετρο, αποχαιρετά συντετριμμένος το νεκρό, ακολουθεί από πολύ κοντά τη μετακομιδή ως τον τάφο.

Εκεί μόνο στέκει κάπως παράμερα και ξεσπά σ' ένα γοερό κλάμα... Κάποια γυναίκα που τον βλέπει σ' αυτήν την κατάσταση πλησιάζει, τον παρηγορεί κι όταν αρχίσει η αποχώρηση από τον τάφο τον υποβαστάζει και προχωρούν μαζί ως το καφενείο του νεκροταφείου.

Κάθονται – όχι πλάι, αλλά πολύ κοντά στους συγγενείς. Δίπλα του κάποιοι αρχίζουν μια συζήτηση για τις αρετές, για τις καλωσυνάτες παραξενιές και το χιούμορ του μακαρίτη. Τον βάζουν κι αυτόν στη συζήτηση και σε λίγο γίνεται ο κύριος ομιλητής, αυτός που κατέχει πιο καλά απ' όλους το χαρακτήρα του «καημένου Θεόφιλου».

Όταν έρχεται η ώρα να φύγουν πια, και οι παρευρισκόμενοι συλλυπούνται τους συγγενείς, όλοι συλλυπούνται θερμά και τον κ. Ιωάννου που δέχεται τα καλά τους λόγια με ύφος που δείχνει ψυχικό ράκος, τόσο που η λέξη «κουράγιο» ν' ακούγεται πιο συχνά απ' όλες. Κάποια στιγμή όμως πολύ πριν αραιώσει η σύναξη, πλησιάζει και ο ίδιος τους συγγενείς, τους φιλά και τον φιλούν θερμά, τους λέει με πάθος όσα «πρέπει». Και πάλι όμως δεν συγκρατιέται και ξεσπά σε κλάματα...ωστόσο με γρήγορα βήματα, όπως καθένας που επιθυμεί, σε μια τέτοια στιγμή, να βρεθεί μόνο.

Η γυναίκα που τον είχε παρηγορήσει και υποβαστάζει ως εδώ, λέει: «Πόσο πολύ τον πόνεσε...!» κι ύστερα ρωτάει το διπλανό της: «Μα ποιος είναι;».

Ο διπλανός της «δεν ξέρει» και ρωτά το δικό του διπλανό, αλλά «ούτε αυτός ξέρει».

Ο τελευταίος ρωτά τον ανιψιό του μακαρίτη, κι επειδή κι αυτός «δεν τον έχει ξαναδεί» ρωτά τον πατέρα του που του απαντά πως «δεν έχει ιδέα...». Ρωτάει το γαμπρό του μακαρίτη που κάθεται δίπλα στη γυναίκα του, η οποία κάθεται δίπλα στη χήρα... Αλλά ούτε αυτός, ούτε η γυναίκα του, ούτε η χήρα «ξέρουν τίποτα...» Η χήρα ρωτά τη διπλανή της ... και η ερώτηση συνεχίζεται και σβήνει μέσα στις άλλες ομιλίες και θορύβους.

[αρχή σελίδας](#)

Νικηφόρος Βρεττάκος: "Ολόκληρη Νύχτα" από τη συλλογή: "Ποιήματα (1941-1974)".
Εκδόσεις Ύψιλον/Βιβλία 1991.

Γράμμα

Δεν έχω ένα φύλλο απ' τα παλιά πράσινα δέντρα.

Σου γράφω τη λύπη μου σ' αυτό το χαρτί.
τόσο ελαφριά που να στη φέρει ο άνεμος,
τόσο καλή και τρυφερή που να μη παραξενευτεί ο ήλιος,
ευγενική σαν τη σιωπή που περπατεί στο χορτάρι
τη νύχτα, απλή και καθαρή σαν το νεράκι που τρέχει
και δε μαντεύεις πως το γέννησε η χτεσινή καταιγίδα.

Πολλοί σκοτώθηκαν. Πολλοί ζούμε. Όλοι μας είμαστε
λαβωμένοι. Είναι βαρύς από τον πόνο μας ο κόσμος.

Με τη σιωπή της θάλασσας θα λάβεις τη λύπη μου.
Σου στέλνω αυτό το αιώνιο μου Μη με λησμόνει!
Είναι ένα φως διπλωμένο ανάμεσα σ' ένα μικρό συννεφάκι.
Σου στέλνω αυτό το αρνάκι, μια κ' είσαι κοντά στο θεό,
να τ' οδηγήσεις σ' ένα πράσινο κήπο του.

Σου στέλνω αυτό το βρέφος με το τσακισμένο ποδαράκι.
Ανεβασέ το στο παράθυρο με τον αυγερινό,
κοντά στον κόσμο, κοντά στο όνειρο,
κοντά στην καλοσύνη σου, που είναι ζεστή σα μια ανάσα μητέρας,
κοντά στο νζάκι που ονειρεύεσαι με το χέρι στο μέτωπο
την ευτυχία του πεινασμένου, του στρατιώτη, του άρρωστου.
Βάλτο κοντά στην πράσινη σημαία. Κοντά στο κόκκινο
άλογο. Στη μητέρα σου πλάι, που τριγυρισμένη
απ' του Γενάρι τους σπουργίτες, γνέθει την ελπίδα.
άλτο κοντά στο στεναγμό της φιλίας. Κοντά-κοντά.
Βάλτο να κάτσει, κι άνοιχτου σαν ένα γέλιο το παράθυρο
να ιδεί τον κόσμο.

[αρχή σελίδας](#)

Κορυθαλεύς Θεόφιλος (1563/64 - 1646): Είσοδος Φυσικής Ακροάσεως κατ' Αριστοτέλην, Βενετία 1779. Από τον ["Ελληνομνήμων"](#)

Ε Γ Σ Ο Δ Ο Σ
Φ Υ Σ Ι Κ Η Σ
Α Κ Ρ Ο Α Σ Ε Ω Σ
ΚΑΤ' ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΝ.
ΣΤΗΝΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ
Θ Ε Ο Φ Ι Λ Ο Υ
Τ Ο Υ
Κ Ο Ρ Υ Δ Α Λ Ε Ω Σ,
Νυν το φρονιμ ενδοθεῖσα χάριτι τῶν φιλομαθῶν ἰδίαις ἀγαθήμασι
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΤΗΣ ΝΕΛΣ ΓΟΥΣΤΙΝΙΑΝΗΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.
Κ Τ Ρ Ι Ο Τ
Χ Ρ Υ Σ Α Ν Θ Ο Υ.
Μετὰ πάσης ἀκραιβάσεως διορθωθεῖσα.
ΕΠΙΣΤΑΣΙΓΑ, ΔΕ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΚΥΠΡΙΟΥ.
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

α ψ ο θ'. ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ, 1779.
ΠΑΡΑ ΝΙΚΟΛΑΪΟΝ, ΓΑΥΚΕΙ ΤΩ, ΕΞ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.
CON LICENZA DE SUPERIORI.

Στρατής Τσίρκας : "Ο ύπνος του θεριστή" (1947) από τις σελίδες του [Νίκου Σαραντάκου](#)

Μπήκε πρώτη, μα τα μάτια της, γεμάτα από τον ήλιο του δρόμου, δε βλέπαν τίποτα. Μια μυρωδιά ζυμαριού και μαραμένων τριαντάφυλλων την έκανε να σκεφτεί πως το σπίτι δε θ' αεριζόταν συχνά.

- Έχουν και κουρτίνες, είπε. Βαριές κουρτίνες. Κατά πού πέφτει το μπαλκόνι άραγε;

Προχώρησε ψηλαφώντας τον τοίχο. Σκόνταψε πάνω στο κρεβάτι που της έκοβε το δρόμο και στάθηκε. Τότε κείνος, τελειώνοντας με τα διπλοκλειδώματα της ξώπορτας, πάτησε το κουμπί του ηλεκτρικού και το δωμάτιο φωτίστηκε.

- Δηλαδή, μίλησε πάλι εκείνη, όλο το σπίτι είναι τούτο δω; Το κρεβάτι μόνο του πιάνει όλο το χώρο.

Ο άντρας αποκρίθηκε με μια κίνηση του κεφαλιού, σα να της έλεγε: «Για τη δουλειά που το θένε...». Αμέσως όμως κοκκίνισε και κοίταξε αλλού, ενώ τα χείλη εκείνης παίρναν την έκφραση μιας εύθυμης τρυφερότητας. Διασκέδαζε με τη στεναχώρια του. «Αγόρι μου», του είπε με τα μάτια της. Ύστερα πήγε στις κουρτίνες και με δυο κινήσεις τις τράβηξε. Άνοιξε την τζαμόπορτα και μπήκε ένα δροσερό βουητό. Διαπλάτωσε τα πατζούρια και φάνηκε η θάλασσα, ολοφώτεινη! Ξαφνιάστηκε που τη βρήκε τόσο κοντά, να τους χωρίζει μονάχα η άσφαλτο του δρόμου.

- Τι ωραία που είναι, είπε.

Ήταν μια θάλασσα ρηχή με πυκνά κυματάκια. Ο πρωινός ήλιος τη χρωμάτιζε πράσινη και πάνω της, κάτι γλάροι που λικνίζονταν, μοιάζαν με νούφαρα. «Τόσο κοντά μας... Προσιτή όπως την ευτυχία...» σκέφτηκε και γύρισε να του το πει.

Αυτός στεκόταν πάντα στην ίδια θέση, με το κουρεμένο του κεφάλι, το στρογγυλό και στέρεο και με κείνη τη διπλή χαρακιά στο κούτελο, που 'φερε μαζί του γυρίζοντας. Ήταν σα βράχος μαυρισμένος από τον ήλιο, γυαλιστερός και ρυτιδωμένος.

- Κώστα, του λέει. Να 'ξερεις πόσο μετάνιωσα που τότε...

Πέντε χρόνια... «Αν δε σκοτωθεί» έλεγε στην αρχή. Αργότερα: «Αν δεν τον σκοτώσουν». Και στα δύο τελευταία: «Αν δε μου τον πεθάνουν...».

Και να τον σήμερα! Μ' ακόμα δεν τον είχε φιλήσει.

Μάζεψε τα λουλούδια που ξεραίνονταν πάνω στο μάρμαρο του κομοδίνου και τα πέταξε έξω. Ύστερα έπιασε τα σεντόνια. Ήταν καθαρά, μα πόσο μεγάλα...

- Γιατί δε μου λες τίνος είναι;
- Σου είπα. Ενός φίλου που δεν τον ξέρεις.
- Και μπορούμε να μείνουμε όσο θέμε;

Ο Κώστας με το κεφάλι έκανε νόημα πως «ναι, ό σ ο θέμε».

- Θα πεινάσουμε.

Της έδειξε το πακέτο που βαστούσε.

- Είσαι φοβερός! Τι σ' έκανε τόσο σίγουρο πως θα 'ρχόμουν; Γιατί να σε περίμενα; Τα χρόνια περνούν...

Το ύφος της, το τάχατε θυμωμένο στην αρχή γίνηκε μελαγχολικό καθώς ζητούσε με τα μάτια έναν καθρέφτη για να κοιταχτεί. Αρκέστηκε ν' ακουμπήσει τα χέρια της ανάστροφα στους κροτάφους. Έσμιξε τα δάχτυλα πίσω κι ανασήκωσε λίγο τα μαλλιά, σα ν' αέριζε το σβέρκο της.

- Τα γράμματά σου, της είπε αυτός.
- Α, ναι. Και δε μπορούσα να λέω ψέματα;
- Θα το καταλάβαινα.

Μερικοί γλάροι σηκώθηκαν και πετούσαν όλοι μαζί πάνω απ' το ίδιο σημείο. Ένας τους όμως τέντωσε τις φτερούγες και γλίστρησε πέρα.

- Είσαι φοβερός, του ξανάπε. Έχεις μιαν ήσυχη δύναμη που δεν την είχες.
- Έζησα, είδα πολλά.
- Μα είσαι ντροπαλός, ενώ δεν ήσουν.

- Σ' αγαπώ.

Ο γλάρος, που είχε χαθεί, ξαναφάνηκε. Βούτηξε το κεφάλι του με ορμή μες στο νερό, χτύπησε τα φτερά του κι ύστερα υψώθηκε πάλι. Οι άλλοι γλάροι άρχισαν να ξανακαθίζουν.

- Αγόρι μου, είπε η γυναίκα παίρνοντας το κεφάλι του μέσα στις δυο της παλάμες.

Ο Κώστας άνοιξε τα μάτια του και τα ξανάκλεισε μονομιás γιατί τον θάμπωνε το ηλεκτρικό. Εκείνη, γερμένη από πάνω του, προσπαθούσε με το δάχτυλο να σβήσει τις δυο ρυτίδες που 'χε στο κούτελό του, σα να μπορούσαν να σβήσουν μαζί κι όλα τα δύσκολα χρόνια.

Της το 'πε. Τότε κείνη τον άφησε, πήδηξε χάμω και με γυμνά πόδια πήγε στην μπαλκονόπορτα και μισάνοιξε τα πατζούρια. Ο φωτισμός της κάμαρας άλλαξε.

- Ρίξε πάνω σου κάτι. Σε χτυπά κατάστηθα, της είπε.

Μα δεν ήταν αυτό. Ένας φόβος τον έπιασε, όπως όταν έβλεπε τους εγχειρισμένους συντρόφους να σηκώνονται και να περπατούν μέσα στο θάλαμο κι όλο έτρεμε η ψυχή του μήπως ανοίξει η πληγή τους από κάποιαν απότομη κίνηση.

- Κώστα, είπε εκείνη ξανακλείνοντας τα πατζούρια. Θυμάσαι την ολονυχτία μας του Φλεβάρη;

Έσβησε το ηλεκτρικό και πλάγιασε δίπλα του. Το δωμάτιο φωτιζόταν τώρα μονάχα απέξω, μ' όσο θαλασσινό φως περνούσε μεσ' απ' τις γρίλιες, ασημοπράσινο.

- Θυμάσαι, ξανάπε, το παιχνίδι που παίζαμε για να νικήσουμε τον ύπνο;

- Θυμάμαι την ολονυχτία, της είπε. Και θυμάμαι πως εγώ δε νύσταζα καθόλου. Βασανιζόμουν. Για ποιο παιχνίδι λες;

- Το ξέχασες... Δε θυμάσαι που πιάσαμε να μιλάμε όπως μιλούν οι ήρωες μεσ' από τα βιβλία; Αν ξαναδοκιμάζαμε, Κώστα;

Παύση.

- Ποια βιβλία, ποια λόγια μπορούν να σε ζωγραφίσουν, όπως σε σήκωνα μέσα μου, πέντε χρόνια, σφιγμένη σα γροθιά, μονάκριβή μου αγάπη; Να σ' αποδιώχνω και να σε νιώθω πάντα εκεί, σα μια κρυφή πληγή, αζεδίψαστη... Φέρτε μου κείνον τον πολεμιστή, που ντύθηκε την πιο βαριά του αρματωσιά και κίνησε με το μεγάλο του σπαθί να βρει την κόρη π' αγαπούσε. Και την έσφαξε! Για να μη συνεπαίρνει τα λογικά του, για να μην του θολώνει το βλέμμα. Φέρτε τον και να γονατίσω, να φιλήσω τη σκόνη των ποδημάτων του και να του πω: «Αδελφέ μου, εμαρτύρησες». Να μη γυρίζεις να κοιτάξεις τα τριαντάφυλλα. Να διώχνεις απ' το νου σου τις μηλιές, μπας και σου ξαναφέρουν πίσω τα χιόνια, τα μονοπάτια του βουνού, τον τάφο του πατέρα και κλάψεις και θυμηθείς τα δάκρυά της. Εσένα, λυγμέ μου κρυστάλλινε, ω Ελένη!

Και κείνη είπε:

- Δεν είναι πιο μεγάλο μαρτύριο από το να 'χεις τάξει το κορμί σου σ' ένα μελλοθάνατο. Κάθε στιγμή, την κάθε μέρα, να ποθείς τ' αγκάλιασμά του, να λαχταράς τον πόνο απ' το δικό του το κορμί, την τρυφερότη του. Αχ, να λες, αυτός ο κόσμος είναι μισερός, τούτη η ζωή θε να 'ναι μια μεγάλη αποτυχία, και το γάλα της μάνας κι οι κούκλες, οι φιλενάδες του σκολειού και τα κρυφομιλήματα, τα καθαρά πρωινά και το νερό το κρύο, η Μυρτιώτισσα, η μουσική, η πλούσια, η κεμπάρικη ψυχή του Μπετόβεν, τα λουλούδια κι η θάλασσα, ω η θάλασσα... Όλα ταύτα θα πάνε χαμένα αν δε γεννήσω ένα παιδί δικό του. Και να μην ξέρεις αν έχει πεθάνει και πότε θα το μάθεις, από γράμμα, από δυο λέξεις στην εφημερίδα ή απ' το ραδιόφωνο.

Εκείνος τη φίλησε και είπε:

- Δεν είναι πιο μεγάλη ευτυχία από το χωρισμό. Τότε μονάχα καταχτιέται ολόκληρη η αγαπημένη. Μαζεύεις, μαζεύεις ό,τι βρίσκεται δικό της στον κόσμο, ακόμα και μια λάμψη απ' το νυχάκι της. Μαζεύεις τους ανασασμούς, τα παραμιλητά της, και χτίζεις. Τι τέχνη χρειάζεται για να βρεις το χρώμα, το ψηφίδι που θ' αποτελειώσει μια λεπτομέρεια. Μες στο στρατόπεδο είχαμε κάποιον. Στάθηκες η πρώτη του αγάπη. Ω, δεν τον ξέρεις. Ήταν τόσο άτολμος. Ποτέ δε σου μίλησε. Αν τύχαινε να περιμένετε το ίδιο τραμ, αυτός τ' άφηνε κι έπαιρνε το επόμενο. Τώρα είναι παντρεμένος, με παιδιά. Και μόλο που με περνούσε στα χρόνια, ήταν αδύνατος άνθρωπος, είχε ανάγκη ν' ακουμπάει πάνω σε κάποιον. Καθόμαστε τα βράδια, έξω έξω, τάχατε πως δεν υπάρχουν συρματοπλέγματα, και μιλούσαμε για σένα.

Και κείνη είπε:

- Τι παράξενο, εκείνος ο πολεμιστής να σφάζει την αγαπημένη του για να μπορεί να πολεμά καλύτερα και κατόπι να παρακαλά να του την ξαναζωντανέψει ένας ξένος, και να μη ζηλεύει.

Και κείνος είπε:

- Δεν είναι μια φορά που την έσφαξε ο πολεμιστής, την Ελένη. Τη σκότωνε κάθε μέρα και κείνη ανασταινόταν μεσ' από της καρδιάς του το δάκρυ. Κάθε ώρα, κάθε στιγμή. Αυτό ήτανε το μαρτύριο, αυτός ήτανε ο παράδεισός του. Όχι, δε ζήλευε.

Και κείνη είπε:

- Είναι φριχτό να νιώθεις ξένη ανάμεσα στους δικούς του. Ν' αποζητάς τη συντροφιά τους, να πηγαίνεις στο λυπημένο σπίτι τους και να 'σαι σα ζητιάνια, απροσκάλεστη. Και κείνοι να μη σε διώχνουν, να σου χαμογελάνε κιόλας, με κείνο το χαμόγελο που δεν το ξέραν οι άνθρωποι πριν από τούτο τον πόλεμο, τόσο σοφό, τόσο γλυκό και τόσο πικραμένο. Κι όμως να 'ναι σα να σου λεν: Τ' είναι ο δικός σου ο καημός για μια ψυχή, για έναν άνθρωπο. Αυτοί καήκανε για ένα λαό, για μια πατρίδα.

Και κείνος είπε:

- Στην κορυφή του χειμώνα και της ερημιάς σε βρήκα πάντα να στέκεσαι ολόρθη, μονάκριβή μου Άνοιξη. Είδα να φυτρώνουν στις πετραδιασμένες αμμουδιές της Λιβύης οι ανεμώνες του Απρίλη, κόκκινες, κίτρινες, μαβιές. Ήσουν εσύ ντυμένη με βαλκανικό κεντηδιασμένο πουκαμισάκι και κόκκινη φούστα. Κι είδα τους δεσμοφύλακες μας να ραντίζουν τα λουλούδια με πετρέλαιο και να τα καίνε. Είδα τη νοσταλγία της πατρίδας να σαλεύει τα λογικά των ανθρώπων κι άκουσα με τούτα μου τ' αυτιά, μια νύχτα στο τσαντήρι μας, το παραμιλητό δυο συντρόφων, που μέσα στον ύπνο τους συζητούσαν πώς να πάνε πέρα κολυμπώντας, ως έξω απ' το Τομπρούκ, και να βουτήξουν, λέει, και με τις πλάτες τους να βγάλουν πάνω στα κύματα το βουλιαγμένο θωρηχτό το «Μπάρχαμ», να τ' αρματώσουν κι από κει να τραβήξουν γραμμή να λευτερώσουν τον Περαι... Όχι, το Θιάκι πρώτα, του 'λεγε ο άλλος. Άκουσα χιλιάδες ανθρώπους να ξορκίζουν την τρέλα τραγουδώντας λόγια που μιλούσαν για κόκαλα.

Και κείνη είπε:

- Ω, σώπα, με πονά η καρδιά μου. Στη μέρα τη σημερινή ταιριάζουν τέτοια επιθαλάμια;...

Και κείνος είπε:

- Είδα την άκαρδη φυλή να ξεγυμνώνεται κι ήπια ποτήρι πάνω στο ποτήρι το πιτό της γνώσης, όλο πίκρα, όλο φωτιά, όλο λύπηση. Είδα τους δεσμοφύλακές μας να σκοτώνουν με μια σφαίρα τον Νταβέλη, το μόνο σκυλί που απόμενε μέσα στο σύρμα, για να φάει σαν ψώρα τις παλάμες μας η δίγα του χαδιού.

Ο Απρίλης είναι ο μήνας ο σκληρός, γεννώντας

μεσ' απ' την πεθαμένη γη τις πασχαλιές,

σμίγοντας θύμηση κι επιθυμία...

Έτσι τραγούδησε ο Έλιοτ. Μα έρημη Χώρα είναι η καρδιά κάθε δυνάστη. Σ' όλα τα σταυροδρόμια της Μέσης Ανατολής, σ' όλα τα μονοπάτια της Ερήμου, είχανε στήσει πινακίδες: «Μη σπαταλάτε - Dont Waste». Κι η κρύα φυλή έσβηνε παντού τις μισές, για να παίξει: Waste... Waste... Waste... The Waste Land! Είδα τη μάσκα της ανήμπορης λύσσας όταν εκδικιέται με τη σπατάλη... Είδα να σκάβουν μικρούς λάκκους στην άμμο, ν' αδειάζουν μέσα τα δοχεία της μπενζίνας και να βάζουν φωτιά για να ψήσουν το τσάι τους. Κι αφήναν τα δοχεία γερμένα ν' αδειάζουν, να πίνει η άμμο την υγρή δύναμη. Είδα την άμμο να πίνει τον ιδρώτα που έτρεχε από τα κορμιά των συντρόφων μου όταν κουβαλούσαν πέτρες από τον ένα σωρό στον άλλο κι ύστερα τις ξανακουβαλούσαν πίσω. Και την είδα να πίνει με την ίδια δίγα, την αντρίκεια τρυφερότη τους, όταν τρελοί από μοναξιά, ξεσηκωμένοι ενάντια στο σκληρό γραμμένο, τη σπέρναν κρυφά και φοβισμένα, προσφορά σε κάποια γυναίκα που μπορεί και να μην τους γνώριζε. Τόση δύναμη, τόση δουλειά, τόσος έρωτας...

- Σώπα, σώπα, Κώστα. Φτάνει, του λέει και του κλείνει το στόμα με το χέρι της.

- Γιατί;

- Γιατί δε μιλάς πια όπως τα βιβλία. Μιλάς σαν τις εφημερίδες.

Και κείνος είπε:

- Είναι χρόνια τώρα που θέλω να γράψω ένα ωραίο βιβλίο. Ένα βιβλίο με δέντρα, μ' ένα ψαράδικο λιμανάκι κι ένα μεγάλο έρωτα. Να 'ναι μια κόρη που να τη φωνάζουν Ίγγεμποργκ κι άλλη μια, η Μονάκριβη. Τα λόγια, γεμάτα και ήρεμα σαν ποτάμι, να φεγγίζουν μεσ' από τις γραμμές του χρυσαφένια, όπως το ηλιοβασίλεμα πίσω απ' τα λιόδεντρα και τα πεύκα. Να τελειώσω το βιβλίο και να μη μου κάνει καρδιά να τ' αφήσω, μόνο να κάθομαι να γράφω άλλες δυο σελίδες, μ ε κ υ ρ τ ά τ ω ν δ έ κ α, λ ε υ- κ ά, έτσι για να μείνω ακόμα λίγο με τη συντροφιά των ηρώων μου. Θέλω να γράψω ένα βιβλίο λυπητερό που να κάνει ευτυχημένους όσους το διαβάζουν. Μα είναι τούτη η κατάρα της εποχής μας, που μου πατάει το σβέρκο και μου κολλά το πρόσωπο πάνω στη δυστυχία των ανθρώπων, πάνω στις ανοιχτές πληγές, στη λάσπη και τον κοριό. Και σκληράθηκα όλα: η φωνή, τα δάχτυλα κι η καρδιά μου. Κι ο Απρίλης με τις

πασχαλιές, γίνηκε ο μήνας ο σκληρός. Τον βλέπω σαν ξερή πέτρα να βουλιάζει σε μιαν άγωνα και πυρωμένη αμμοθάλασσα. Και γύρω από την πέτρα είναι τσακάλια κι ακρίδες και σκορπιοί και σκολόπεντρες και φίδια και γεράκια. Είναι και τα κίτρινα κόκαλα της εξορίας και της μοναξιάς. Τον Απρίλη γευθήκαμε το φαρμάκι της προδομένης φιλίας. Γι' αυτό είναι και πιο σκληρός.

Ξύπνησε απ' το θόρυβο που 'κανε η Ελένη καθώς ξανάκλεινε τη μπαλκονόπορτα.

- Μου φάνηκε πως κάποιος φώναζε «Κώστα, Κώστα», του λέει. Μα δεν ήταν κανείς. Μόνο το σκοτάδι. Θα 'ταν η θάλασσα.

Ο Κώστας της χαμογέλασε.

- Τον πήρα λιγάκι, είπε. Είδα και όνειρο. Ήταν σαν ένα λυρικό παραλήρημα, σα να ονειροπολούσα μέσα στ' όνειρό μου. Έτσι που είμαστε πλαγιασμένοι στα σεντόνια, έλεγα, να 'ταν, ψυχή μου, αμπελόφυλλα, να μας τύλιγαν· κάποιος να μας κρεμούσε στην κληματαριά της θάλασσας και να μας έψηνε το φως του φεγγαριού· να γινόμαστε κρασί γαλάζιο, να το 'πινες, να μεθούσες και να θυμόσουν την αγάπη σου και να 'κλαιγες· να 'κλαιγες μαργαριτάρια, να τα μάζευα, να τα πουλούσα στην αγορά, για να σε τρέφω!

- Ωχώ, να με τρέφεις ε; Λύθηκε επιτέλους η γλώσσα σου, αγάπη μου.

- Είναι η ποίηση. Όλα τα χρόνια του πολέμου την έπνιγα μέσα μου.

Δαμάζομουν. Με το γόνατο

πατούσα το λαρύγγι της ποίησής μου

σαν το Μαγιακόφσκι. Σήμερα στ' αλήθεια νιώθω πως είναι η πρώτη μέρα που αποστρατεύθηκα. Ω, θα σε κάνω ευτυχισμένη.

Η Ελένη ανατρίχιασε:

- Φοβάμαι, του λέει. Φοβάμαι τον άνθρωπο που ήσουν αυτά τα πέντε χρόνια. Φοβάμαι πως ποτέ δε θα μπορέσω να τα ζήσω από μέσα σου. Πώς να περάσω τόσες ερημιές, τόσες πικρίες. Είναι πέντε χρόνια που μου λείπουν από τη ζωή σου. Εσύ ψηνόσουν στο λιοπύρι της ερήμου και μένα με πασπάλιζε η ασημόσκονη του φεγγαριού. Πε μου, μπορείς να μου ζηγήσεις τι γίνηκε κει πέρα; Την ουσία θέλω, τι κέρδισαν οι άνθρωποι;

- Θα σου πω για τον Αντώνη, το «σύνδεσμο»: 'Υστερ' απ' το Λίβανο, έπρεπε κάποιος να μας φέρει την «καινούρια γραμμή» σε μας που βρισκόμασταν απομονωμένοι μεσα στα σύρματα. «Θα πάω εγώ», είπε ο Αντώνης. Ήταν ένα Καριωτάκι, είκοσι πέντε χρονώ. Είχε επτά πληγές από τ' Αλβανικό και μάτια γαλανά που σε σφάζανε. Κι έκανε το δρόμο ίσαμε το Γιαντζούρ, πέρασε όλη την έρημο, με τα πόδια. Όλη τη Λιβυκή και τη μισή Κυρηναϊκή. Τρεις μήνες περπατούσε κι όταν έφτασε, κανένας από μας δεν ήθελε να τον πιστέψει. Και το χειρότερο: τη γραμμή την είχαμε βρει μονάχοι μας ακούοντας ραδιόφωνο. Τότε όμως είχε αλλάξει η

κατάσταση και χρειαζόταν πάλι σύνδεση. Ο Αντώνης σηκώθηκε: «Θα πάω εγώ» είπε κι έφυγε. Και πια δεν ξαναφάνηκε. Πουθενά. Μπορεί να τον σκότωσαν, μπορεί να πέθανε απ' τη δίψα, μπορεί να ξύλιασε απ' το κρύο και να τον φάγαν τα τσακάλια.

- Τον φαντάζομαι, λέει η Ελένη, ολομόναχο να περνά τη Λιβυκή. Χωρίς καμιά συντροφιά να τον εμψυχώνει, μόνο εκείνος κι η σκιά του, κι η δίψα του. Να κρύβεται από τους ανθρώπους. Να περνά μεσ' από τ' αγγλικά φυλάκια, τα στρατόπεδα των αιχμαλώτων, τα ναρκοπέδια, τρεις μήνες! Η πίστη που οδηγούσε τα βήματά του έχει κάτι το φοβερό. Πώς θα μπορούσε ο άνθρωπος αυτός να χωρέσει ξανά μέσα σ' ένα σπίτι, ν' ανοίξει τη βρύση, να καθίσει στο τραπέζι και να κόψει ψωμί;

- Μπορούσε. Όχι μονάχα αυτός μα και όλοι τους. Όμως τώρα που γύρισαν θαρρείς πως τους χωρά κανένα σπίτι; Είναι σαν τον Αντώνη, το «σύνδεσμο». «Θα πάω εγώ» λένε και θέλουν να παλέψουν με τη Μοίρα για δεύτερη φορά. Το χρέος τους το κάμανε, μόνο να, η δουλειά δεν τελειώνει, κατάλαβες; Πρέπει να ξαναπεράσουν την έρημο.

- Μα τότες εγώ έχω δίκιο. Το σπίτι δεν τους χωρά.

- Τους χωρά, τους χωρούσε και τότε ακόμα, κάθε μέρα. Είχα ένα φίλο, Μιχάλη. Έτυχε να μας παν έξω από τη Μπεγκάζη, τότε που μας δώσαν να φυλάγουμε αιχμαλώτους. Στη Μπεγκάζη, πρέπει να σου πω, κατοικούσαν καμιά τριανταριά ελληνικές οικογένειες. Ένα μεσημέρι, σ' ένα πάρκο, ο Μιχάλης έπιασε παρέα μ' ένα παιδάκι ως πέντε χρονώ, που μιλούσε ελληνικά. Πιο κάτω καθόταν η μάνα του. Κάποτε τέντωσε τέντωσε τ' αυτί της και πήρε τα ρωμεικά τους. Χίμηξε πάνω στο παιδί της να το φάει: «Δε σου 'πα να μη μιλάς μ' α υ τ ο ύ ς ; ». Το 'δειρε κι ύστερα το φυλάκισε μέσα στα σκέλια της. «Σηκώθηκα κι έφυγα», μου 'λεγε ο Μιχάλης μ' ένα πικραμένο χαμόγελο, «και το βράδυ, στη φρουρά, μου ξανάρθανε όλα τούτα στο νου. Κοίταξε, λέω, ποιος ξέρει τι να λένε των παιδιών για μας. Μα τι, ψωριάρικα σκυλιά είμαστε πια για να μη μας ζυγώνουν; Και κει στα σκοτεινά, που δε μ' έβλεπε κανείς, άφησα τα δάκρυά μου και τρέχαν».

- Ω, ναι. Όταν εύρεις το δρόμο των δακρύων τότε το σπίτι δεν είναι πολύ μακριά.

- Μα και τ' αντίστροφο. Πρέπει να βγεις από το σπίτι σου για να βρεις το δρόμο των δακρύων. Και δεν είναι όλοι οι δρόμοι τόσο απλοί. Είναι δρόμοι που απ' αλλού ξεκινούν κι αλλού σε βγάζουν. Όταν μας αναγκάσανε ν' αφήσουμε το καράβι μας, ο Πλαούδας, ο παλαιοημερολογίτης, πήγε και ξεκάρφωσε το κόνισμα τ' Αι-Νικόλα και το 'βαλε στο σάκο του. Για να μας φυλάει, λέει, εκεί που πηγαίναμε. Στο σύρμα πια, ένα πρωί, τον είδα καθισμένο κατάχαμα σταυροπόδι και κάτι μαστόρευε. - Κώστα, για κοίτα, μου λέει και μου κλείνει το μάτι. - Τι είναι, μωρέ Πλαούδα, τον ρωτώ. - Να, κοίτα μονάχος σου, μου λέει κι ήταν όλο καμάρι. Σκύβω: Έίχε κόψει λουρίδες λουρίδες το κόνισμα τ' Αι-Νικόλα και το 'φτιαχνε χάρακες. Ήταν λίγες μέρες που στον κλωβό μας είχαμε αρχίσει μαθήματα Γεωμετρίας και δεν είχαμε χάρακες.

- Τι έξυπνα που κάνεις τη δουλειά σου. Να σε παρομοιάσω με το Χριστό και τις παραβολές του ή με τη Χαλιμά και τα παραμύθια της; - Αχ, αλήθεια, θα 'χουμε και μεις ακόμα χίλιες νύχτες ολοδικές μας; - Μα ξέρεις, πιο πολύ μου θυμίζεις τους ναυτικούς που σταμπάρουν πάνω στο πετσί τους κι από μια γοργόνα, ένα λουλούδι, ένα όνομα σε κάθε λιμάνι που...

Ο Κώστας πήγε ν' απαντήσει μα η Ελένη του 'κλεισε το στόμα. Τέντωσε τ' αυτί της:

- Ακούω πατήματα στη σκάλα, να, βάζουν το κλειδί στην ξώπορτα. Τώρα;

Ο Κώστας σηκώθηκε μονομιάς, έριξε κάτι πάνω του.

- Σκεπάσου, της είπε. Πάω να δω.

Ακούστηκε η πόρτα ν' ανοίγει, κάποιος μπήκε και την ξανασφάλιξε πίσω του.

- Γεια σου, τι τρέχει; του είπε ο Κώστας.

Ύστερα συνεχίσανε ψιθυριστά. Σε λίγο ο άλλος έφυγε. Ο Κώστας φάνηκε ξανά, ήρεμος μα κλειστός. Σα βράχος γυαλιστερός και ρυτιδωμένος.

- Πρέπει να φύγω αμέσως, της είπε κι έπιασε να ντύνεται γρήγορα.

- Μα ποιος ήταν; Δε μπορούσαν να περιμένουν ίσαμε αύριο;

- Κάποιος που δεν ξέρεις. Ευτυχώς που με βρήκαν εύκολα. Δεν έχω καιρό να σε περιμένω. Θα γυρίσεις μόνη σου. Ντύσου, σβήσε το φως και σύρε πίσω σου την ξώπορτα. Δε χρειάζεται κλειδίωμα. Αν κάνεις γρήγορα, ίσως προφτάσεις το τελευταίο λεωφορείο.

- That' s the way the world ends... είπε κείνη ειρωνικά. Καβαλιέρος να σου πετύχει... Τι ώρα θα σε δω αύριο;

Ο Κώστας έβαζε τη γραβάτα του. Ήρθε κοντά της και την κοίταξε μέσα στα μάτια, ήσυχα, μ' ένα φως παράξενο που ερχόταν από μέσα βαθιά.

- Δε θα με δεις αύριο, ούτε μεθαύριο, Ελένη, κατάλαβέ με: Π ρ έ π ε ι ν α ξ α ν α π ε ρ ά σ ω τ η ν έ ρ η μ ο .

- Κώστα, είπε κείνη και με μια κίνηση έκανε τα μαλλιά της πίσω, στη γυμνή πλάτη. Ύστερα σάμπως ξαφνικά να κατάλαβε, κάθισε στην άκρη του κρεβατιού, το κορμί της ζάρωσε. Τα μάτια της άνοιξαν γεμάτα τρόμο.

- Κώστα, ξανάπε. Άλλα πέντε χρόνια; Μα τώρα...

Το χέρι με τα βαμμένα νύχια πίεζε τη γυμνή κοιλιά, σα να σκιρτούσε κιόλας εκεί μέσα η νέα ζωή.

- Γιατί το λες αυτό; Δεν ξέρω πόσο θα λείπω, όμως...

- Πάρε με μαζί σου, λοιπόν.

- Αδύνατο!

Με τον τρόπο που το 'πε, η Ελένη κατάλαβε πόση απόσταση τους χώριζε ακόμη. Είχε πάλι φύγει από κοντά της. Είχε ξανασφαλίσει ολόκληρος. Τα μάτια του κοιτούσαν μακριά, εξιχνιάζαν τον ορίζοντα της ερήμου.

- Κώστα, αχ Κώστα, δεν έπρεπε να με σφάξεις! Έπρεπε να με βαφτίσεις στα δικά σου νερά. Τώρα, ξέρω πως δε μπορείς να κάνεις αλλιώς, όμως δε σε καταλαβαίνω, δεν καταλαβαίνω τίποτα.

- Το ξέρω. Φταίω κι εγώ, μα ήρθαν όλα τόσο βιαστικά. Ποτέ μου δεν πίστευα...

- Κι εγώ που έλεγα πως η ευτυχία γίνηκε προσιτή, σαν τη θάλασσα. Ναι, σαν τη θάλασσα: έρχεται και φεύγει.

Ελύγισε στα δυο, έκρυσε το πρόσωπο στις παλάμες της και ξέσπασε σε λυγμούς.

Ο Κώστας στάθηκε από πάνω της μια στιγμή. «Αγάπη μου» της είπε. Άπλωσε το χέρι, μα πριν την αγγίξει το τράβηξε πίσω, έκανε μεταβολή κι έφυγε.

Όσο κατέβαινε τη σκάλα άκουε τους λυγμούς. Όταν βγήκε από το σπίτι οι φωνές της θάλασσας τα σκέπασαν όλα.

- Πάμε, είπε στον άλλο που περίμενε.

Περπατούσε και μπροστά του ήταν το σκοτάδι. Μα πέρα απ' το σκοτάδι η ματιά του έψαχνε κι αναμετρούσε το σκληρό, το μακρύ μόχθο που τους περίμενε. Θυμήθηκε ένα συνάδελφό του, αγρότη από τον κάμπο της Θράκης: «'Όταν είναι θέρος, του έλεγε, κι οι θεριστάδες, κοντά στο μεσημέρι, είναι αποσταμένοι πια από τον κάματο και τη ζέστη, στήνουν δυο δεμάτια εκεί που δουλεύουν, ξαπλώνουν και, στη μικρή τους σκιά, βάζουν το κεφάλι τους. Παίρνουν ένα υπνάκο για δυο τρία λεπτά κι ύστερα πάλι σηκώνονται και ρίχνονται στη δουλειά. Έχουν να πουν πως αυτός ο ύπνος, ο τόσο σύντομος, είναι κι ο πιο γλυκός. Είναι ο ύπνος του θεριστή...». Κι εγώ που θάρρεψα πως «αποστρατεύτηκα»! Καημένη Ελένη... Μήτε μια μέρα καλά καλά. Έντεκα ώρες για τα πέντε χρόνια της αγωνίας. Κι άλλα πόσα ίσαμε να τελειώσει το θέρισμα;

Σα να 'ταν ο κάμπος μπροστά του, ο Κώστας στήλωνε τα μάτια μες στο σκοτάδι για να δει την άκρη του. Ο άλλος άρχισε επιτέλους να του μιλά. Η Ελένη και το δωμάτιο με το μεγάλο κρεβάτι και τη μυρωδιά των μαραμένων τριαντάφυλλων, μείναν πίσω πολύ, στα πόδια της θάλασσας. Τώρα οι δυο άντρες βάδιζαν μέσα στον κάμπο με τα τραχιά χρώματα και τον αδυσώπητο ήλιο.

(1947)

[αρχή σελίδας](#)

Ελύτης [Αλεπουδέλης] Οδυσσέας : [από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού.](#)

Ρήμα το Σκοτεινόν

Είμαι άλλης γλώσσας, δυστυχώς, και Ηλίου του Κρυπτού ώστε
Οι όχι ενήμεροι των ουρανίων να μ' αγνοούν. Δυσδιάκριτος
Καθώς άγγελος επί τάφου σαλπίζω άσπρα υφάσματα
Που χτυπιούνται στον αέρα και μετά πάλι αναδιπλώνονται
Κάτι να δείξουν, ίσως, τα θηρία μου τα χωνεμένα ώσπου τελικά
Να μείνει ένα θαλασσοπούλι τ' ορφανό πάνω απ' τα κύματα

Όπως και έγινε. Όμως χρόνια τώρα μετέωρος κουράστηκα
Κι έχω ανάγκη από γης που αυτή μένει κλειστή και κλειδωμένη
Μάνταλα πόρτες κρυφακούσματα κουδούνια· τίποτε. Α
Πιστευτά πράγματα μιλήστε μου! Κόρες που εμφανιστήκατε κατά
καιρούς
Μέσ' απ' το στήθος μου κι εσείς παλαιές αγροικίες
Βρύσες που λησμονηθήκατε ανοιχτές μέσα στους αποκοιμισμένους
κήπους
Μιλήστε μου! Έχω ανάγκη από γης
Που αυτή μένει κλειστή και κλειδωμένη

Έτσι κι εγώ, μαθημένος όντας να σμικρύνω τα ιώτα και να
μεγεθύνω τα όμικρον
Ένα ρήμα τώρα μηχανεύομαι· όπως ο διαρρήκτης το αντικλείδι του
Ένα ρήμα σε -άγω ή -άλλω ή -εύω
Κάτι που να σε σκοτεινιάζει από τη μία πλευρά εωσότου
Η άλλη σου φανεί. Ένα ρήμα μ' ελάχιστα φωνήεντα όμως
Πολλά σύμφωνα κατασκουριασμένα κάππα ή θήτα ή ταυ
Αγορασμένα σε συμπερτικές τιμές από τις αποθήκες του 'δη
Επειδή, από τέτοια μέρη ευκολότερα
Υπεισέρχεσαι σαν του Δαρείου το φάντασμα ζωντανούς και
πεθαμένους να κατατρομάξεις

Εδώ βαρεία μουσική ας ακούγεται. Κι ανάλαφρα τα όρη ας
Μετατοπίζονται. Ωρα να δοκιμάσω το κλειδί. Λέω:
κ α τ α ρ κ υ θ μ ε ύ ω
Εμφανίζεται μεταμφιεσμένη σε άνοιξη μια παράξενη αγριότητα
Με παντού βράχια κοφτά κι αιχμηρά θάμνα
Ύστερα πεδιάδες διάτρητες από Δίες κι Ερμήδες
Τέλος μια θάλασσα μουγγή σαν την Ασία
Όλο φύκια σχιστά και ματόκλαδα Κίρκης

Ωστε λοιπόν, αυτό που λέγαμε "ουρανός" δεν είναι· "αγάπη" δεν·
"αιώνιο" δεν. Δεν
Υπακούουν τα πράγματα στα ονόματά τους. Πλησιέστερα του

σκοτωμού

Καλλιεργούνται οι ντάλιες. Κι ο βραδύς κυνηγός μ' αιθερίου
θηράματα

Επιστρέφει κόσμος. Κι είναι πάντοτε -φευ- νωρίς. Αχ
Δεν υποψιαστήκαμε ποτέ πόσο υπονομευμένη από θεότητα είναι
Η γη· τι χρυσός ρόδου αέναου της χρειάζεται ν' αντισταθμίζει
Το κενό που αφήνουμε, όμηροι όλοι εμείς μιας άλλης διάρκειας
Που η σκιά του νου μάς αποκρύπτει. Ας είναι

Φίλε συ που ακούς, ακούς της ευωδιάς των κίτρων
Τις μακρινές καμπάνες; Ξέρεις τις γωνιές του κήπου όπου
Εναποθέτει τα νεογνά του δειλινός ο αέρας; Ονειρεύτηκες
Ποτέ σου ένα καλοκαίρι απέραντο που να το τρέχεις
Μη γνωρίζοντας πια Ερινύες; Όχι. Να γιατί καταρκυθμεύω
Που οι βαριές υποχωρούν αμπάρες τρίζοντας κι οι μεγάλες θύρες
ανοίγονται
Στο φως του Ήλιου του Κρυπτού μια στιγμούλα, η φύση μας η
 τρίτη να φανερωθεί
Έχει συνέχεια. Δε θα την πω. Κανείς δεν παίρνει τα δωρεάν
Στον κακόν αγέρα ή που χάνεσαι ή που επακολουθεί γαλήνη

Αυτά στη γλώσσα τη δική μου. Κι άλλοι άλλα σ' άλλες. Αλλ'
Η αλήθεια μόνον έναντι θανάτου δίδεται.

[αρχή σελίδας](#)

Ανδρέας Κάλβος

Ωδή Ουδότη. Εις την Νίκην

στροφή πρώτη.

Ον, συ που η φαντασία
φλογώδης των θνητών
'σάν πτερωμένην βλέπει
παρθένον 'ς τον αέρα,
ουράνιον έργον.

β'.

Σ το μέτωπόν σου πάντοτε
άσβεστος λάμπει αστέρας,

ω Νίκη, συσσωρεύονται
τριγύρω σου ματαίως
νύκτες αιώνων.

γ'.

Το χέρι οπού τα πέπλα
των ουρανών κατέστρωσεν,
από σύγνεφα ολόχρυσα
εκβαίνει, και σου δείχνει
ανδρείους ανθρώπους.

δ'.

Πετάεις εσύ κ' επάνω τους
σκορπίζεις φύλλα αμάραντα•
τέρπουν αυτά τους ζώντας,
και τους γενναίως θανόντας
τέρπουν ακόμα.

ε'.

Αι, πώς υπό την πτέρυγα
ταχείαν του Νότου ή τ' Έυρου,
πολλά βλέπεις 'να σκήπτωσι
τ' ανήσυχα της λίμνης
'ψηλά καλάμια!

ς'.

Από τριγμούς γεμίζουν
απαύστως ολοτρίγυρα
μεγίστην πεδιάδα,
κανείς δε δεν εμέτρησεν
αυτών το πλήθος.

ζ'.

Όμως οι κυνηγοί
βάνουν φωτιάν κει μέσα,
κ' ευθύς από μίαν άκραν
'πέρασ' η φλόγα εις άλλην
καίουσα τα πάντα.

η'.

Πανέρημος, ξεσκέπαστη
αστράπτει τώρα η πλάτη
των υδάτων, εσκόρπισεν
ο άνεμος τα λείψανα
καπνού και στάκτης.

θ'.

Πυκνά, πυκνά ως καλάμια
ανεμισμένα εβλέπαμεν
'να κινώνται εις τους κάμπους μας
των πολεμίων μας τ' άρματα,
κ' έπεσαν όλα.

ι'.

Πού είναι η τόσσα γλώσσα
των ακτινοβολούντων
σπαθιών; πού είναι η χείρες
των εχθρών μας αμέτρητοι;
πού τα καυχήματα;

ια'.

Πλατύς και σκοτεινός,
βαθύς έχασκεν κ' άφευκτος
ο άδης υποκάτω τους•
εβούλιασαν, εχάθησαν,
εκλείσθη ο τάφος.

ιβ'.

Ούτως από τον ήλιον,
ωσάν πυρός σταλάγματα,
πέφτουσιν εις την θάλασσαν
των αιώνων, και χάνονται
δια πάντα η ώραι.

ιγ'.

Ω Νίκη, δια τους Έλληνας
στεφάνους πλέξε• αλλ' όχι
'σάν κείνους που χαρίζεις
εις βασιλέα κενόδοξον
αιματοπότην•

ιδ'.

'Σάν κείνους όχι. Επάνω τους
τα δάκρυα των λαών
στάζουσι, και μαραίνονται
ογλήγορα ως απ' όφιν.
χόρτα καϊμένα.

ιε'.

Πήγαινε εις τον παράδεισον•
μία δάφνη εκεί βλαστάνει•
άγγελος την φυλάττει

λαμπρός, και την ποτίζει
ψάλλων τοιαύτα.

ις΄.

"Αύξανε δια τον θρίαμβον,
"δια την αγάπην αύξανε
"ελευθερίας, πατρίδος•
"δια πάντοτε ακεράνωτος
"βλάστανε ω δάφνη.

ιζ΄.

Ζήτει τα θαλερώτερα
πλέον άφθαρτα κλονάρια•
μ' αυτά πλέξε τα στέμματα,
και πρόσθεσεν ακόμα
δύο ειδών ρόδα.

ιη΄.

Λευκά και δροσερώτατα,
'σάν άστρα αυγερινά,
υπό τα θεία φυτρόνουσι
πατήματα, και πέφτουσι
συχνά εις τον κόσμον.

ιθ΄.

Τάχεις γνωστά• κ' εστόλισες
πολλαίς φοραίς μ' εκείνα,
τους μη σκληρώς πατήσαντας
τον εχθρόν όταν έβαλεν
τ' άρματα κάτω.

κ΄.

Τάχεις γνωστά• τα εχάρισες
εις όσους δεν εξάπλωσαν
βαρείαν χείρα επί γέροντας
ή παρθένους όπ' έγιναν
λάφυρα μάχης.

κα΄.

Εάν τιμήσης ήρωα
μ' αυτά, προσμένει ο τάφος
το σώμα του, προσμένουσιν
οι ουρανοί το στέφος του
και τ' όνομά του.

[αρχή σελίδας](#)

Rafael Sanchez Ferlosio: "Οι Πυροσβέστες της Μαδρίτης" μετάφραση: Γιώργος Λυκοτραφίτης, περιοδικό «η λέξη» Νο 180, Απρίλιος – Ιούνιος 2004..

Κάποια μέρα, ο Αλφανουί κι ο κύριος Θάννα είδαν μια πυρκαϊά. Μια γυναίκα σ' ένα μπαλκόνι ούρλιαζε απελπισμένη. Απ' τις ρωγμές του σπιτιού έβγαине καπνός. Ο κόσμος μαζεύτηκε γύρω απ' το σπίτι. Από μακριά άρχισε ν' ακούγεται η σειρήνα της Πυροσβεστικής. Έπειτα, έφτασαν μεγαλοπρεπείς απ' το βάθος του δρόμου, με το κόκκινο, άλικο όχημά τους και την επιχρυσωμένη του και τα επιχρυσωμένα τους τα κράνη, καθαροί και περιίλαμπροι. Οι πυροσβέστες έφερναν μια γιορτινή χαρά.

Υπήρχαν, εκείνους τους καιρούς, στη Μαδρίτη, πολλά παιδιά που ήθελαν να γίνουν πυροσβέστες. Ήταν μια ειρηνική εποχή και τα ηρωικά παιδιά δεν είχαν άλλο όνειρο. Γιατί ο πυροσβέστης ήταν ο καλύτερος ήρωας απ' όλους τους ήρωες, αυτό που δεν είχε εχθρούς, ο μεγαλύτερος ευεργέτης. Οι πυροσβέστες ήσαν καλοί και σεβάσμιοι, με τα μεγάλα του μουστάκια, με τις φόρμες τους, με τις περικεφαλαίες τους όπως οι Έλληνες και οι Τρώες, αλλά ομόψυχοι κι ευγενικοί, χοντροί και καλωσυνάτοι. Ζήτω οι πυροσβέστες!

Απ' την άλλη μεριά, ήσαν οι μεγάλοι φίλοι της φωτιάς. Έπρεπε να βλέπατε με τι χαρά κατέφθαναν, τον ενθουσιασμό του έργου τους, την αγαλλίαση των κόκκινων οχημάτων τους. Έσπαζαν με τα τσεκούρια τους πολύ περισσότερα απ' όσα έπρεπε να σπάσουν. Αγανακτισμένοι απ' την ατέλειωτη ησυχία τους, τους μέθαγε ο συναγερμός, οι φλόγες τους ξανάβανε κι έφταναν στην πυρκαϊά όλο ευφορία. Έβαζαν μπροστά τους μηχανισμούς τους, πλήρεις από ενεργητικότητα και καθαρή ταχύτητα. Νικούσαν τη φωτιά, μόνο και μόνο επειδή παρουσίαζαν έναντι εκείνης μεγαλύτερης ενεργητικότητα και μεγαλύτερη ταχύτητα. Και η φωτιά ταπεινωμένη, αποσυρόταν στα μυστικά της σπήλαια. Αυτοί το γνώριζαν το μυστικό, το μόνο αποτελεσματικό ενάντια στις φλόγες. Νικούσαν τη φωτιά ως προς εκείνο που θεωρούσαν τότε περισσότερο σπουδαίο: την κίνηση και τη σκηνογραφία. Την εξευτέλιζαν. Όλα τα μάτια στρέφονταν σ' εκείνους• τη φωτιά κανείς δεν την κοιτούσε πια.

Έτρεχαν λιγότερο από ένα κανονικό άτομο, αλλά έτρεχαν με ρυθμό και τέμπο γυμναστικό: το στήθος έξω, πυγμή στο στήθος, ψηλά το κεφάλι, σηκώνοντας πολύ τα πόδια από το έδαφος και τα γόνατα προς τα έξω και ποτέ δεν σκόνταφτε ο ένας στον άλλο. Για όλους αυτούς τους λόγους ο κόσμος έλεγε:

- Τι όμορφα που τρέχουν!

Ποτέ δεν έβγαλαν κανέναν απ' την πόρτα, αν και θα μπορούσαν• πάντα το έκαναν απ' τα παράθυρα ή απ' τα μπαλκόνια, επειδή το σημαντικό για να νικήσουν ήταν η θεαματικότητα. Υπήρξε πυροσβέστης που, πάνω στο ζήλο του, ανέβασε μια νεαρά ύπαρξη από τον πρώτο όροφο μέχρι τον πέμπτο, προκειμένου να την σώσει από εκεί.

Σε κάθε όροφο υπήρχε πάντοτε μια νέα. Όλοι οι υπόλοιποι γείτονες έβγαίναν απ' το σπίτι πριν να φτάσουν οι πυροσβέστες. Αλλά οι νέες έπρεπε να μείνουν και να σωθούν από κείνους. Αυτή ήταν η ιερή προσφορά που έκανε ο λαός στους ήρωές του, γιατί δεν υπάρχει ήρωας χωρίς κορίτσι. Όταν έφτανε η ώρα της φωτιάς, κάθε νέα γνώριζε τις υποχρεώσεις της. Ενώ οι υπόλοιποι έτρεχαν γρήγορα με όλα τα τιμαλφή, αυτές σηκώνονταν αργά και τραγικά, δίνοντας καιρό στις φλόγες, σκουπίζαν απ' το πρόσωπό τους τις μπογιές και τα βαψίματα, έλυναν τις μακριές αλογοουρές τους, ξεγυμνώνονταν και φορούσαν το άσπρο νυχτικό. Έβγαίναν τέλος, επίσημες και μεγαλοπρεπείς, να ουρλιάξουν και χτυπήσουν τα μπράτσα τους στα μπαλκόνια.

Έτσι τα είδε ο Αλφανουί εκείνη την ημέρα, κι αυτά γίνονταν κάθε φορά που υπήρχε πυρκαϊά. Συνέβαινε πάντα το ίδιο, γιατί ήταν μια εποχή με τάξη και με σεβασμό και με καλές συνήθειες.

Elena Ferante: απόσπασμα από "*Μέρες Εγκατάλειψης*". Μετάφραση : Σταύρος Παπασπύρου. *Εκδόσεις Άγρα, 2004.*

Άγγιξα με την παλάμη μου το τρίχωμα στο λαιμό του, εκείνος τινάχτηκε, χαλάρωσε τα σαγόνια, έβγαλε ένα απειλητικό γρύλισμα. Ήθελα να με συγχωρέσει γι' αυτό που ίσως είχα κάνει, γι' αυτό που δεν είχα κατορθώσει να κάνω. Τον τράβηξα κοντά μου, ακούμπησε το κεφάλι του στα πόδια μου. Εξέπεμπε μια άρρωστη ζέστη, που εισχωρούσε στο αίμα μου. Κούνησε αδιόρατα τ' αυτιά, την ουρά. Σκέφτηκα ότι ήταν ένα σημάδι ευεξίας, ακόμα και η ανάσα του μου φάνηκε λιγότερο λαχανιασμένη. Είχα την εντύπωση ότι οι φαριδιές κηλίδες από γυαλιστερό σάλιο που απλώνονταν σαν σμάλτο γύρω απ' το μαύρο περίγραμμα του στόματος είχαν παγώσει, λες και δεν είχε πια ανάγκη να εκκρίνει αυτούς τους χυμούς του πόνου.

Πόσο αβάσταχτο είναι το θέαμα του κορμιού ενός ζωντανού πλάσματος που παλεύει με το θάνατο, και τη μια φαίνεται να νικάει, την άλλη να χάνει. Μείναμε έτσι, κι εγώ δεν ξέρω πόση ώρα. Η ανάσα του σκυλιού άλλοτε γινόταν πιο γοργή, όπως όταν είχε την υγεία του κι έκανε σαν τρελό για παιχνίδι, για τρέξιμο στο ύπαιθρο, για επιβραβεύσεις και χάδια, κι άλλοτε γινόταν ανεπαίσθητη. Ακόμα και στο σώμα του εναλλάσσονταν στιγμές τρεμουλιάσματος και σπασμών με στιγμές απόλυτης ακινησίας. Ένιωθα τα αποθέματα της ενέργειάς του να εξανεμίζονται σιγά σιγά, μου φάνηκε ότι ένα κουβάρι από παλιές εικόνες ξεδιπλωνόταν μπροστά μου : η τρεχάλα ανάμεσα στις λαμπερές σταγόνες του νερού που πότιζε το πάρκο, το γεμάτο περιέργεια σκάψιμο πίσω απ' τους θάμνους, η μανία του να με ακολουθεί σε όλο το σπίτι, όταν περίμενε να του δώσω φαγητό. Αυτό το πλησίασμα του πραγματικού θανάτου, αυτή η ανοιχτή πληγή του μαρτυρίου του, ξαφνικά, ανέλπιστα, μ' έκανε να ντραπώ για τον πόνο που είχα νιώσει τους τελευταίους μήνες, για κείνη την απίστευτη μέρα. Ένιωσα το δωμάτιο να ξαναμπαίνει σε τάξη, τους χώρους του σπιτιού να συνδέονται και πάλι μεταξύ τους, το πάτωμα να ξαναγίνεται συμπαγές, τη ζεστή μέρα να απλώνεται πάνω σε όλα τα πράγματα, μια κόλλα διαφανής.

Πως μπόρεσα να αφεθώ τόσο πολύ, να διαλύσω έτσι τις αισθήσεις μου, την αίσθηση ότι είμαι ζωντανή. Χάιδεψα το Όττο ανάμεσα στ' αυτιά κι εκείνος άνοιξε τα άχρωμα μάτια του και τα κάρφωσε πάνω μου. Είδα το βλέμμα ενός σκύλου-φίλου που, αντί να με κατηγορεί, ζητούσε συγγνώμη για την κατάστασή του. Έπειτα ένας έντονος σωματικός πόνος σκοτεινίασε τις κόρες των ματιών του, έτριξε τα δόντια και μου γάβγισε χωρίς αγριάδα. Λίγο αργότερα ξεψύχησε στα χέρια μου, κι εγώ ξέσπασα σ' ένα κλάμα ασυγκράτητο, που δεν συγκρινόταν με κανένα άλλο κλάμα εκείνων των ημερών, εκείνων των μηνών.

Όταν τα μάτια μου στέγνωσαν, όταν ακόμα και οι τελευταίοι λυγμοί έσβησαν στο στήθος μου, συνειδητοποίησα ότι ο Μάριο είχε ξαναγίνει ο καλός άνθρωπος που ίσως ήταν πάντα κι ότι εγώ δεν τον αγαπούσα πια.

Στράτος Φουντούλης: Opus Dei(?)No 53, 90 x 90cm. Μικτή Τεχνική σε καμβά, 2005

αρχή σελίδας

ΣΤΕΙΛΤΕ ΚΕΙΜΕΝΑ ΣΑΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ, ΓΙΝΕΤΕ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΜΑΣ

Αγαπητοί αναγνώστες. Πέρασαν ήδη 9 τεύχη και φτάσαμε αισίως στο 10ο. Οι επισκέψεις αυξήθηκαν. Δεχθήκαμε αρκετά μηνύματα από πολλούς από εσάς που θέλουν να δημοσιεύσουν κείμενά τους στις «στάχτες». Από αυτό λοιπόν το τεύχος αρχίζουμε την συλλογή κειμένων (πεζογραφία, ποίηση, δοκίμιο) που θα ενταχθούν σε νέες σελίδες μέσα στο περιοδικό. Μπορείτε να στείλετε κείμενά σας στο stachtes@2stratos.com συνοδευόμενα από ένα σύντομο βιογραφικό. Κάποια φωτογραφία που να σας εκφράζει είναι επίσης καλοδεχούμενη. Χαρακτηρίστε τα κείμενά σας, είτε σαν ποίηση, πεζό, δοκίμιο κ.α. Κάποια κείμενά σας μπορούν να δημοσιευτούν στην κύρια σελίδα κάποιου τεύχους αν το κρίνουμε εμείς, και μετά από έγκριση δική σας.

αρχή σελίδας

1. Ανακοίνωση που λάβαμε - Διονύσης Λειμονής: *Η Κολυμβήθρα του Σιλωάμ.*

Μόλις κυκλοφόρησε από την Ένωση Συνεργασίας Νέων Λογοτεχνών με έδρα τη Θεσσαλονίκη το νέο μυθιστόρημα του **Διονύση Λειμονή** με τίτλο: *Η Κολυμβήθρα του Σιλωάμ*.

Ο Διονύσης Λειμονής, ενεργό μέλος της Πανελληνίας Ένωσης Συνεργασίας Νέων Λογοτεχνών, γεννήθηκε σε μια κωμόπολη της Αιτωλοακαρνανίας, το Αιτωλικό. Από πολύ νωρίς στράφηκε στη συγγραφή παιδικών και νεανικών ιστοριών. Είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Ιωαννίνων.

Σήμερα ζει στη Νέα Ιωνία του βόλου και εργάζεται στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ παράλληλα ασχολείται με την αρθρογραφία σε εφημερίδες και περιοδικά καθώς και με τη συγγραφή λογοτεχνικών έργων. Τον Ιανουάριο του 2005 το διήγημά του «Ζωή απ' τα Χαλάσματα» απέσπασε το πρώτο βραβείο στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό λογοτεχνίας του Φυσιολατρικού Συνδέσμου Πατρών. Το διήγημα περιέχεται στην Ανθολογία του 2005 της Πανελληνίας Ένωσης συνεργασία Νέων Λογοτεχνών που μόλις κυκλοφόρησε. Η «κολυμβήθρα του Σιλιάμ» είναι η πρώτη εκδοτική του προσπάθεια, ενώ πολλά έργα του είναι υπό έκδοση.

Μπορείτε να προμηθευτείτε το βιβλίο στα τηλέφωνα 2310 634181 και 6972-479669

2. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Η κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του ΚΑΣ της συνεδρίασης της 19/10 2005, τάχθηκε υπέρ της πραγματοποίησης ανασκαφικής έρευνας, αφού καθαιρεθούν τα υπάρχοντα κτίσματα, στο οικοδομικό τετράγωνο που περιβάλλεται από τις οδούς Αρδηττού, Κούτουλα, Θωμοπούλου και Κεφάλια στο Μετς κλπ με τους εξής όρους:

1. Να δοθεί η γραπτή συναίνεση των φερόμενων ιδιοκτητών των εν λόγω ακινήτων για να γίνει η καθαίρεση των κτηρίων και η ανασκαφική έρευνα
2. Η παραπάνω ενέργειες να καλυφθούν με δαπάνη του υπουργείου Πολιτισμού.
3. Η καθαίρεση των κτισμάτων και η ακολουθήσασα ανασκαφική έρευνα να διεξαχθούν από την αρμόδια Γ'ΕΠΚΑ παρουσία πολιτικού μηχανικού της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Αρχαίων μνημείων.
4. Να περισυλλεγεί τυχόν αρχαίο υλικό εντοιχισμένο στα υπό καθαίρεση ακίνητα
5. Αφού διεξαχθεί η ανασκαφική έρευνα το θέμα θα επανέλθει στο ΚΑΣ

Στις 31/10/2005 εκδίδεται η απόφαση του Υφυπουργού Π. Τατούλη σύμφωνα με την οποία εγκρίνεται η γνωμοδότηση του ΚΑΣ.

Στην γνωμοδότηση του ΚΑΣ και στην απόφαση δεν αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίο θα γίνει η καθαίρεση των κτιρίων και η ανασκαφή, ενώ στη εισήγηση της με ημερομηνία 7/12/2004 η Γ'ΕΠΚΑ είχε προτείνει να γίνει «με μη μηχανικά μέσα». Η παράλειψη αυτή δημιουργεί μεγάλη ανησυχία διότι η χρήση μηχανικών μέσων ενέχεται να δημιουργήσει καταστροφικές συνέπειες στην κατεδάφιση ανασκαφική και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου καθώς και στον εντοπισμό του αρχαίου υλικού, ενσωματωμένου στα κτήρια και μη, και στην περισυλλογή νεότερου φυσικού δομικού υλικού το οποίο πιστεύουμε πως πρέπει να παραμείνει και να χρησιμοποιηθεί στην ανάδειξη του χώρου. Ως Πρωτοβουλία Κατοίκων Μετς δεν έχουμε αντίρρηση στην ανασκαφή, θέλουμε όμως αυτή να διεξαχθεί με τον ίδιο τρόπο που θα γινόταν εάν είχε προηγηθεί η απαλλοτρίωση, λαμβάνοντας υπόψη την μελλοντική ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου.

Ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας

www.artemisagrotera.org

3. ΈΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

Ο Ομιλος UNESCO Νομού Πειραιώς & Νήσων φιλοξενεί την ατομική έκθεση ζωγραφικής της **Μαρίας Χ. Τριανταφύλλου** στο νέο Πολιτιστικό του Κέντρο

«International Action Art - Τεχνόδραση»(Αλκιβιάδου 212, Πειραιάς, 210 4280 632)

Εγκαίνια: Δευτέρα 12 Δεκεμβρίου 2005 και ώρα 19:30

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 18 Δεκεμβρίου 2005

Ωρες λειτουργίας: καθημερινές: 10:30-14:00 και 17:30-19:30 Σάββατο: 17:30-21:00

Κυριακή: 17:30-19:30

copyright2003-2004©Logo - contents may be copied. Editor, Designer-Owner : visual artist [Stratos Fountoulis](#) / copyright2003-2004©Λογότυπο "Στάχτες" -τα κείμενα μπορούν να αντιγραφούν. Υπεύθυνος έκδοσης και σχεδίασης ο ζωγράφος [Στράτος Φουντούλης](#)

Έδρα Περιοδικού: **Βρυξέλλες / Brussels, Belgium**